

Ben Weyts (N-VA) beslist maar vanuit zijn ivoren toren en beseft niet wat er écht leeft. Het is een van de meest gehoorde verzoeken in het onderwijs. Wat heeft Weyts daarop te zeggen? Wij confronteerden de minister van Onderwijs met zes leerkrachten en directeurs. Drie uit de basisschool, drie uit het middelbaar.

Vandaag deel 2: het middelbaar

LERAARS KAMER VS BEN WEYTS

“Loonsverhoging of meer collega's? De meeste leerkrachten kiezen voor het laatste”

Toon Hermans (39)
• Technicum De Londenstraat (TSO/BSO) in Antwerpen
• Schooldirecteur
• Vierde jaar directeur, in het onderwijs sinds 2008

Inge Staelens (38)
• Sint-Andreaslyceum Sint-Kruis (ASO) in Brugge
• Leerkracht geschiedenis in het 3de (in het Frans), 5de en 6de middelbaar
• Start met 4de schooljaar

Filip Geurickx (54)
• Middenschool Sint-Angela Ternat (alleen 1ste graad)
• Leerkracht wiskunde en mens & samenleving
• Staat al 33 jaar voor de klas

Ze voelen zich manusjes-van-alles, bedolven onder taken die het lesgeven fnuiken. Gevolg: een groeiend lerarentekort en een onderwijsniveau in vrije val. Ons panel uit het middelbaar neemt geen blad voor de mond. “Willen we jonge mensen aan boord houden of ze buiten pesten?”, zegt lerares Inge Staelens. Weyts: “Ik ben bezig met het lerarenberoep aantrekkelijker te maken.”

JENS VANCAENEGHEM

Gisteren las je in onze krant hoe drie mensen uit het basisonderwijs minister Ben Weyts op de rooster legden. Een plaspaauze, koffie en rijsttaartje later is het aan hun collega's uit het middelbaar. Locatie: nog steeds de mediatheek van middenschool Sint-Angela in Ternat. Toon Hermans, Inge Staelens en Filip Geurickx schuiven aan. Gespreksthema nummer één: het dalende niveau van ons onderwijs en hoe daar iets aan te doen.

Toon Hermans: “Wij kunnen niet meer hetzelfde niveau halen als twintig, dertig jaar geleden. De instroom die wij vandaag hebben, is veel gekleurd. Bijna de helft van onze kinderen komt rechtstreeks uit de OKAN-klas (*onthaalklas voor anders-talige nieuwkomers, red.*). We hadden onlangs een leerling die de klas binnenkomt en zijn boek opendoet van rechts naar links, zoals bij Arabische boeken. Dan zijn wij al bij. Die jongen heeft dan in zijn thuisland tenminste leren lezen en schrijven. Maar met één voltijds taalcoach voor 100 anderstalige leerlingen is het bijna dwellen met de kraan open.”

Inge Staelens: “Ik geef nog niet lang genoeg les om te vergelijken, maar de taalarbeid bij sommige van mijn leerlingen valt wel op. Hun woordenschat is beperkt en ze maken veel dt-fouten. Ik stoor mij daar enorm aan.”

Weyts: “We hebben een probleem, dat is duidelijk. Daarom voeren we structurele hervormingen door en heb ik de Commissie Beter Onderwijs opgericht om over de grenzen van de netten en onderwijsvormen heen tot een nieuwe consensus te komen over de lessen. Daar zitten leerkrachten, directeurs én experts in. Het is dat we soms terug moeten naar de essentie, zoals grammatica van buiten leren. Als je dat onder de knie hebt, ga je ook makkelijker lezen en creatief omspringen met taal. Ik vind ook - gezien de gigantische investeringen in onderwijs - dat we als samenleving mogen zeggen: dit is wat kinderen moeten kennen en kunnen. Dat doen we door de lat hoger te leggen in de eindtermen.”

Hermans: “De lat ligt dan inderdaad hoger, maar daar gaan onze jongens niet ineens hoger van springen hè. U doet alsof daarmee alles opgelost is.”

Rode draad doorheen het gesprek: het tekort aan leerkrachten. “Vroeger kon de directeur kiezen tussen zeven of acht sollicitanten. Nu vinden we soms niemand.”

Weyts: “Maar nee! We moeten op verschillende fronten werken. In het onderwijs bestaan er geen wonderoplossingen.”

Filip Geurickx: “Volgens mij ligt de sleutel bij de leraar. Wij hebben het mooiste beroep ter wereld, maar komen steeds minder toe aan lesgeven. De laatste tijd zijn wij ook psycholoog, socioloog, reisbegeleider, toezichhouder aan de toiletten en boekhouder. Dat is er allemaal bijgekomen. In het voorbije coronajaar hebben we dan nog eens bijna dubbel moeten draaien. We geven live les in de klas, maar ondertussen moesten de quarantaineleerlingen ook les krijgen. Daar mag toch iets tegenover staan?”

Hermans: “Je alludeert op een financiële tegemoetkoming, maar als je aan leer-

krachten de keuze laat tussen 50 euro per maand extra op de rekening of meer collega's, dan zal bijna iedereen dat laatste kiezen. Zo ontstaat ruimte voor al die andere taken. Door corona hebben we bij ons heel lang aan halve klassen lesgegeven. Sommige van mijn leerkrachten zeggen dat ze meer bereiken met halve klassen, die ze dus ook maar de helft van de tijd zien. Je kan je leerlingen individueel aandacht geven en het is makkelijker om de klas onder controle te houden. Dus, als de lat hoger moet, dan hebben wij meer collega's nodig.”

Weyts: “Dat snap ik, maar om een idee te geven over welke budgetten we het hier hebben: komend schooljaar komen er 2.000 leerkrachten bij om de leerachterstand weg te werken. Dat kost 10 miljoen euro per maand. Per maand! Ons onderwijs telt

200.000 personeelsleden. Dat is een onderwijsleger. Als je aan één vijs draait, dan heeft dat een gigantische impact.”

Geurickx: “Ja, maar ons leger is te klein! Wij hebben nog vacatures openstaan voor godsdienst en wiskunde. Ook voor Frans is er een algemeen tekort. Ik zag een school zelfs rekruteren bij leerkrachten lager onderwijs. Vroeger kon de directeur kiezen tussen 7 of 8 sollicitanten. Nu vinden we soms niemand.”

Inge Staelens: “We trekken gewoon niet de juiste mensen aan. Ik ben zelf overstapt van de privé en dat was een enorm risico. Nul jaar anciënniteit heb ik gekregen. De lening van mijn huis was dus wel berekend op mijn vorige wedde, hè. Veel mensen die het eigenlijk wel willen, maken de stap niet omdat ze het financieel niet aankunnen.”

Weyts: “Ik herken dit. Ik heb veel mails gekregen omdat er sinds vorig schooljaar mensen voor bepaalde vakken hun anciënniteit mogen meenemen. *Ja, gij zijt ne leger is te klein!* Wij hebben nog vacatures openstaan voor godsdienst en wiskunde. Ook voor Frans is er een algemeen tekort. Ik zag een school zelfs rekruteren bij leerkrachten lager onderwijs. Vroeger kon de directeur kiezen tussen 7 of 8 sollicitanten. Nu vinden we soms niemand.”

BEN WEYTS
MINISTER VAN ONDERWIJS

“We moeten leerkrachten meer ruimte geven voor hun kernopdracht: lesgeven”

“Bovendien krijg je er daardoor een enkele leerkracht bij. Wat ik wel wil doen is meer zij-instromers hun

anciënniteit laten meenemen door de lijst met knelpuntvakken uit te breiden.”

Staelens: “Ik begrijp dat het geld beperkt is, maar nu pesten we jonge mensen soms gewoon buiten. Vorig jaar is bij ons op school een jonge, enthousiaste leraar esthetica plots uit zijn venster geduwd door een vastbenoemde leerkracht uit Knokke via de -reactatiecommissie. Er waren minder leerlingen bij haar op school, dus moest zij elders uren krijgen. Zij gaf al 20 jaar les met hart en ziel en plots moest ze lesgeven in drie scholen. Enorm demotiverend, ook voor de jonge collega die uren verloor. Waar zijn we mee bezig?”

Weyts: “Ik vind dat wat kort door de bocht. Die vaste benoeming zorgt inderdaad voor onzekerheid bij een kleine groep, maar biedt wel

werkzekerheid voor de overgrote meerderheid. Vraag is zelfs of je vaste benoeming kan hebben zonder reactatie. Ik denk het niet. En het is toch logisch dat iemand die voltijds betaald wordt ook voltijds werkt?”

“Ik probeer het beroep wel aantrekkelijk te maken, onder meer via de proeven die studenten moeten afleggen alvorens ze aan de lerarenopleiding beginnen. Zo'n ijkingsproef geeft status aan het beroep. Het wil zeggen dat je al iets in je mars hebt als je daarvoor slaagt. We hebben ook in alle luwte een nieuwe CAO onderhandeld waarin leerkrachten meer ruimte krijgen voor hun kernopdracht: lesgeven. Zo worden voor een stuk vrijgesteld van taken als toezicht.”

Hermans: “Een stap in de juiste richting, maar wel een heel kleine.”

Bovenop alle taken die leerkrachten al hebben, worden ze nu bovendien geconfronteerd met een extra uitdaging. Door corona groeit het aantal psychologische problemen bij jongeren. Ook in het onderwijs voelen ze dat.

Staelens: “Wij hebben een enorme toename van mentale problemen. Eetstoornissen, zwarte gedachten, zelfmoedpogingen. Mijn adjunct-directrice heeft op een bepaald moment zelfs een mail naar my kabinet gestuurd met de boodschap: *Wat is leerachterstand als leerlingen het leven zelf bev zijn?* We hebben toen een vriendelijke mail terug gekregen met verwijzingen naar websites, maar die kinderen zijn die fase al lang voorbij. Waarom zetten we niet op elke school een psycholoog? De ravage is groot.”

Weyts: “Er komen extra middelen voor het middelbaar, maar niet alle problemen kunnen we op school oplossen. Het onderwijs moet vooral detecteren en waar nodig doorverwijzen. Jongeren moeten de juiste hulp krijgen en scholen zijn geen zorginstellingen.”

Hermans: “Ik merk vooral dat onze jongens heel blij zijn om weer naar school te komen. Die structuur hebben ze heel erg gemist.”

Weyts: “De school is inderdaad het sterkste tegengif tegen die mentale problemen. Daarom heb ik er altijd voor gezorgd om te open te houden.”

300 extra CLB'ers moeten mentale problemen bij kinderen opsporen

De centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) krijgen 307 extra krachten om onder meer in te spelen op de groeiende mentale klachten onder jongeren. “We moeten ingrijpen alvorens die problemen uit de hand lopen”, zegt Stefan Griens, directeur van de vrije CLB's.

JENS VANCAENEGHEM

Het voorbije coronajaar kregen de CLB's al extra middelen, maar die gingen bijna allemaal naar de contactopsporing in scholen. Ben Weyts wil dat geld - 14 miljoen euro voor komend schooljaar - nu inzetten voor de kerntaken van het CLB: leerlingen ondersteunen bij moeilijkheden. In de praktijk komen er 307 mensen bij, op een totaal van 2.800 personeelsleden. Volgens het kabinet van Weyts moeten zij actief op zoek gaan naar leerlingen die in de nasleep van de coronacrisis extra zorg nodig hebben, bijvoorbeeld omdat ze schoolse achterstand hebben opgelopen of omdat hun motivatie gekleurd is. Weyts legt zelf de nadruk op het mentale welzijn. “Dat staat nu bovenaan de agenda.”

Contactopsporing

Vraag is in welke mate die 307 mensen daarop kunnen focussen, want ze moeten ook de contactopsporing blijven doen. Die werklust zal komend schooljaar wel een heel stuk lager liggen. Griens hoopt met de extra mensen sneller te kunnen inspelen op ontluikende problemen. “De voorbije jaren hebben we dat veel te weinig kunnen doen”, zegt hij. “Sommige kinderen hebben maar nood aan één of twee gesprekken om eens te ventileren. Door vroeg die problemen te detecteren kunnen we veel erger voorkomen.”

Naast de extra handen investeert Weyts ook in een digitaal platform zodat leerlingen en ouders sneller en vlotter een afspraak kunnen maken met het CLB. (vvd)